

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **Ing. K. R., nar. X.**, bytom N., B., zast. JUDr. P. B., advokátom so sídlom K., B. proti žalovanému: **T. M., nar. X.**, trvale bytom H., M., t.č. na neznámom mieste, **o náhradu škody v sume 2 819,97 eur** s príslušenstvom, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č.k. 13Cob/214/2009 - 84 zo dňa 24. marca 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 13Cob/214/2009 - 84 zo dňa 24. marca 2010 v spojení s rozsudkom Okresného súdu M. č.k. 17Cb/7/2009 – 57 zo dňa 25. mája 2009 **z r u š u j e** a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Martin dňa 02.07.2008 domáhal vydania platobného rozkazu, ktorým by sa žalovanému uložila povinnosť zaplatiť žalobcovi 84 954,50 Sk so 6 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 60 000 Sk od 16.06.2005 do zaplattenia a nahradiť mu trovy konania, pozostávajúce zo zaplatteného súdneho poplatku a z trov právneho zastúpenia. Žalobu odôvodnil tým, že právoplatným rozsudkom Okresného súdu Martin v konaní sp.zn. 15Cb/301/2005 bola spoločnosť S., s.r.o., K. zaviazaná zaplatiť žalobcovi 60 000 Sk so 6 % ročným úrokom z omeškania od 16.06.2005 do zaplattenia a trov konania 24 954,50 Sk. Za spoločnosť S., s.r.o. konal a škodu spôsobil konateľ – žalovaný, ktorý bol za uvedený skutok právoplatne odsúdený trestným rozsudkom Okresného súdu Martin. S náhradou škody bol žalobca odkázaný na občianskoprávny súd. Právny zástupca žalobcu vyzval žalovaného na náhradu tejto škody listom zo dňa 07.03.2008, avšak bezvýsledne. Titulom náhrady škody si preto žalobca uplatňuje sumu 60 000 Sk, ktorá predstavuje nevrátenú zálohu, ktorú mu doteraz spoločnosť S., s.r.o. pre svoju insolventnosť

neuhradila, sumu 24.954,50 Sk ako náhradu súdnych trov vynaložených v konaní sp.zn. 15Cb/301/2005 a úrok z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 60 000 Sk od 16.06.2005 do zaplataenia (podľa rozsudku vo veci 15Cb/301/2005). K žalobe boli pripojené fotokópie rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 15Cb/301/2005 – 75 zo dňa 13.11.2006, rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 12T/122/2007 – 73 zo dňa 08.02.2008 a výzvy zo dňa 07.03.2008.

Súd prvého stupňa návrhu žalobcu vyhovel a dňa 14.08.2008 vydal platobný rozkaz pod č.k. 17Rob/2/2008 – 17, ktorý sa žalovanému nepodarilo doručiť do vlastných rúk. Pošta zásielku vrátila s poznámkou „adresát je neznámy“. Spis spisovej značky 17Rob/2/2008 bol následne prevedený do registra Cb a zapísaný pod novou sp.zn. 17Cb/7/2009. Po vykonaných šetreniach prostredníctvom Registra obyvateľov SR, Ústrednej evidencie väzňov ZVJS SR a Sociálnej poisťovne, súd uznesením č.k. 17Cb/7/2009 – 38 zo dňa 09.04.2009 ustanovil žalovanému ako účastníkovi s neznámym pobytom v zmysle § 29 ods. 2 OSP na zastupovanie v konaní opatrovníka – Mesto M. Po zrušení platobného rozkazu uznesením č.k. 17Cb/7/2009 – 41 zo dňa 15.04.2009 vydaným podľa § 173 ods. 2 OSP, súd na prejednanie veci nariadil pojednávanie. Na pojednávaní dňa 25.05.2009, ktoré sa konalo v neprítomnosti žalobcu a opatrovníka žalovaného, právny zástupca žalobcu vyhlásil, že žalobca sa v celom rozsahu pridrižiava písomného návrhu zo dňa 07.07.2008 a náhradu škody žiada z titulu škody spôsobenej trestným činom tak, ako bolo zistené v právoplatnom rozsudku Okresného súdu Martin sp.zn. 12T/122/2007. Okrem náhrady škody, ktorú žalovaný spôsobil svojou činnosťou v sume 60 000 Sk, žiada žalobca z titulu škody aj trovy konania vo veci 15Cb/301/2005 vo výške 24 954,50 Sk a úrok z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 60 000 Sk od 16.06.2005 do zaplataenia. Následne súd vykonal dokazovanie prečítaním listín pripojených v spise a po poučení podľa § 120 ods. 2 a ods. 4 OSP vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Z odôvodnenia rozsudku vyplynulo, že vykonaným dokazovaním súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Martin č.k. 15Cb/301/2005 – 75 zo dňa 13.11.2006 bola spoločnosti S., s.r.o., K., IČO: X. uložená povinnosť zaplatiť K. R., nar. X., bytom R., B. istinu vo výške 60 000 Sk spolu s úrokom z omeškania od 16.06.2005 do zaplataenia a nahradiť trovy konania vo výške 24 954,50 Sk. Z rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 12T/122/2007 – 73 zo dňa 08.02.2008 súd zistil, že obvinený T. M. bol právoplatne odsúdený za trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 2 Trestného zákona účinného do 31.12.2005, ktorého sa dopustil tak, že ako konateľ spoločnosti S., s.r.o. M. uzatvoril v Bratislave 25.06.2004 zmluvu o dielo č. 2004/26 s Ing. K. R. na

výrobu, dodanie a montáž brán automatického otvárania otvoru pre odpadovú nádobu plotu, nerezového zábradlia a balkónového zábradlia v hodnote 176 030 Sk, na tom základe vystavil zálohovú faktúru na sumu 85 000 Sk, ktorú mu Ing. K. R. uhradil, T. M. však dodal tovar iba za 25 000 Sk a v zmysle uzatvorenej zmluvy o dielo ďalšie práce nevykonával, čím spôsobil škodu Ing. K. R. 60 000 Sk. Z trestného rozsudku tiež vyplýva, že bolo vykonané konanie o dohode o vine a treste medzi prokurátorom Okresnej prokuratúry Martin a T. M., ktorý odpovedal na otázky v súlade s ust. § 333 Trestného poriadku, kde sa okrem iného vzdal práva na verejný proces a súhlasil s navrhnutým trestom. Z výzvy pripojenej v spise súd zistil, že T. M. bol právnym zástupcom K. R. vyzvaný na úhradu škody vo výške 60 000 Sk. V rámci právneho posúdenia veci súd prvého stupňa citoval ustanovenia § 6 ods. 1, § 13 ods. 2 a 3 a § 373 Obchodného zákonníka. Vychádzajúc z ust. § 13 ods. 2 Obchodného zákonníka považoval potom za jednoznačné, že zmluvu o dielo za spoločnosť S., s.r.o., M. nemohol uzavrieť nikto iný ako jej konateľ T. M., avšak z tejto zmluvy vyplynul záväzok nie T. M. ako súkromnej fyzickej osobe, ale spoločnosti S., s.r.o., M. Ak podľa trestného rozsudku škoda vznikla tým, že nebolo vykonané dielo v sume 60 000 Sk, tak je nepochybné, že toto dielo by nebol vykonával T. M., ale spoločnosť S., s.r.o. Zo skutkovej vety trestného rozsudku podľa názoru súdu vôbec nevyplýva, že by si bol T. M. ako fyzická osoba prisvojil cudziu vec a tým sa dopustil trestného činu sprenevery. Konanie T. M. tak, ako bolo opísané v skutkovej vete, nebolo v rozpore s ust. § 13 ods. 3 Obchodného zákonníka, pretože spočívalo iba v uzavretí zmluvy o dielo a týmto svojím konaním T. M. rozhodne neprekročil pôsobnosť štatutárneho orgánu, ktorú mu zákon zveruje alebo umožňuje zveriť. Ako hlavný dôvod pre zamietnutie žaloby potom súd označil tú skutočnosť, že nebol splnený základný predpoklad pre vznik zodpovednosti za porušenie povinností zo záväzku, a to vznik škody, ktorou sa vo všeobecnosti rozumie majetková ujma vyjadriteľná v peniazoch, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu. Pritom nie každé porušenie povinností zo záväzku spôsobí škodu. Tým, že medzi žalobcom a spoločnosťou S., s.r.o. existoval záväzkový vzťah zo zmluvy o dielo, ktorá nebola dodržaná, lebo neboli vyrobené všetky výrobky v zmysle zmluvy, a to v celkovej hodnote 60 000 Sk, nevznikla žalobcovi škoda, ale mu vznikol nárok na plnenie zo zmluvy, a to buď na dodanie zvyšnej časti diela alebo na vrátenie zálohy. Vznikla mu teda pohľadávka nie voči T. M. ako fyzickej osobe, ale voči spoločnosti S., s.r.o. Žalobca má túto pohľadávku dokonca judikovanú na základe rozsudku Okresného súdu Martin sp.zn. 15Cb/301/2005, ktorý je exekučným titulom. Keďže medzi majetkové hodnoty v zmysle § 6 ods. 1 Obchodného zákonníka patria aj pohľadávky, bol súd prvého stupňa toho názoru, že majetok žalobcu sa nezmenil (neznížil o uvedenú hodnotu), pretože táto pohľadávka je naďalej

súčasťou jeho obchodného majetku. Keďže teda nedošlo k zníženiu majetku na strane žalobcu, nebola preukázaná existencia škody, a preto súd žalobu v celom rozsahu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP tak, že v konaní úspešnému žalovanému náhradu trov nepriznal, nakoľko mu žiadne trovy nevznikli.

Proti predmetnému rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 17Cb/7/2009 – 57 zo dňa 25.05.2009 podal žalobca odvolanie. Podľa jeho názoru, dospel súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že v konaní o dohode o vine a treste sp.zn. 12T/122/2007 obžalovaný - odporca podľa § 334 Trestného poriadku priznal svoju vinu a na všetky otázky odpovedal „áno“. Súd nepochopiteľne nerozhodol o nároku poškodeného, ale ho odkázal na občianskoprávne konanie. V prípravnom konaní pred vyšetrovateľom obžalovaný - odporca uviedol, že škodu spôsobenú navrhovateľovi chce zaplatiť ako fyzická osoba (teda nie ako zamestnanec, či konateľ S., s.r.o.), čo znamená, že došlo k prevzatíu záväzku podľa § 531 Občianskeho zákonníka. Podľa § 420 OZ každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti, v danom prípade príslušných ustanovení Trestného zákona. Na vzťah medzi navrhovateľom a odporcom je podľa § 1 ods. 2 OZ potrebné aplikovať Občiansky zákonník a nie Obchodný zákonník, ako ho aplikoval súd prvého stupňa. Pri aplikácii Občianskeho zákonníka je potrebné hovoriť o subjektívnej zodpovednosti odporcu, kým súd prvého stupňa sa aplikáciou Obchodného zákonníka snaží uvedenú škodu posudzovať z hľadiska objektívnej zodpovednosti. Zamietnutie žaloby súd prvého stupňa odôvodnil tým, že neboli splnené predpoklady pre vznik zodpovednosti za porušenie povinnosti zo záväzku, a to vznik škody. Neexistenciu škody súd nesprávne a navyše s použitím ustanovení Obchodného zákonníka spojil s nárokom uplatňovaným v civilnom konaní sp.zn. 15Cb/301/2005. Navrhovateľ však svoj nárok opiera o porušenie právnej povinnosti preukázanej odporcovi v trestnom konaní. Škoda uplatnená v trestnom konaní bola, súd konštatoval jej vznik u poškodeného – navrhovateľa a odporca – obžalovaný bol odsúdený pre existenciu škody, ktorú spôsobil navrhovateľovi – poškodenému porušením právnej povinnosti. Súdu prvého stupňa ďalej odvolateľ vyčítal tiež to, že nárok, ktorý navrhovateľovi priznal platobným rozkazom, mu následne rozsudkom nepriznal, hoci skutkový stav sa nezmenil. Na základe uvedeného odvolateľ žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 220 OSP zmenil tak, žalobe v celom rozsahu vyhovie a zaviazže žalovaného na náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania. Pre prípad, ak by odvolací súd potvrdil prvostupňový rozsudok, odvolateľ žiadal pripustiť

dovolanie, nakoľko ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu a v danej oblasti neexistuje zjednocujúca prax súdov. Poukázal tiež na to, že nepriznanie práva na náhradu škody v občianskom súdnom konaní, na ktorého uplatnenie bol poškodený odkázaný v trestnom konaní, by vážne narušilo základné ústavné princípy ochrany práv občanov, ako aj základné zásady občianskeho súdneho konania. Dovolací súd by sa mal podľa odvolateľa zaoberať touto otázkou: „Je možné v občianskoprávnom konaní zaviazať odporcu – konateľa s.r.o. na náhradu škody, na ktorú bol odkázaný navrhovateľ ako poškodený v trestnom konaní, v ktorom bol právoplatne odsúdený odporca za spôsobenie škody navrhovateľovi?“

O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) rozsudkom č.k. 13Cob/214/2009 – 84 zo dňa 24.03.2010 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil. Zároveň však v zmysle § 238 ods. 2 OSP pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 142 ods. 1 OSP a § 151 ods. 1 OSP tak, že úspešnému žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože žalovaný nepodal návrh na ich priznanie a v konečnom dôsledku ani nebol preukázaný vznik takýchto trov. Výrok potvrdzujúci prvostupňový rozsudok odôvodnil odvolací súd tým, že súd prvého stupňa postupoval správne, keď pri posúdení žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody vychádzal nielen z právoplatného rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 12T/122/2007 – 73 zo dňa 08.02.2008, ktorý žalobcu s jeho nárokom odkázal na občianskoprávne konanie, ale aj z právoplatného rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 15Cb/301/2005 – 75 zo dňa 13.11.2006, ktorý riešil nárok žalobcu na zaplatenie 60.000,- Sk s príslušenstvom voči spoločnosti S., s.r.o., v ktorej bol žalovaný T. M. konateľom. Z tohto rozsudku nepochybne vyplynulo, že základom nároku žalobcu na zaplatenie 60.000,- Sk s príslušenstvom voči žalovanému S., s.r.o. bol úplne iný skutkový dej, a to ukončenie zmluvného vzťahu medzi žalobcom a obchodnou spoločnosťou S., s.r.o., v dôsledku čoho bola táto spoločnosť povinná vrátiť žalobcovi poskytnutú zálohu na cenu diela. Žalobcov nárok má teda svoj základ v akceptovanom záväzku zo strany S., s.r.o. vrátiť žalobcovi sumu 60 000 Sk, ktorá bola žalovaným prevzatá ako záloha podľa uzavretej zmluvy o dielo. Z uvedeného zároveň vyplýva, že žalobcom uplatnený nárok nemá svoj základ v rovine škody, a to nielen voči spoločnosti S., s.r.o., ale ani voči žalovanému T. M. Podľa názoru odvolacieho súdu, v prejednávanej veci neboli žalobcom preukázané všetky predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu, a to hlavne škoda samotná. Argumentoval tým, že podľa § 135 ods. 1 OSP bol súd prvého stupňa (a rovnako tak aj súd odvolací) viazaný len

rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, nie však výškou škody najmenej v sume 60.000,- Sk, uvedenou v rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 12T/122/2007 – 73 zo dňa 08.02.2008, hoci táto bola kvalifikačným momentom pre trestnoprávnu zodpovednosť. Ďalší dôvod, pre ktorý neboli prvostupňový a odvolací súd viazané výškou škody uvedenou v trestnom rozsudku, vyplýva podľa názoru odvolacieho súdu z odkázania žalobcu ako poškodeného s tvrdeným nárokom na náhradu škody na občianskoprávne konanie. To znamená, že v rámci vyvolaného občianskoprávneho konania bol okresný a následne aj odvolací súd oprávnený posudzovať žalobcom uplatnený nárok na náhradu škody a tento vyhodnocovať. Podľa názoru odvolacieho súdu, právo civilného súdu vyvodit' občianskoprávnu prípadne obchodnoprávnu zodpovednosť či iné dôsledky určitej skutočnosti alebo skutkového deja, nie je obmedzené, ani ak by skutkový dej naplňoval skutkovú podstatu trestného činu. V rámci zisťovania skutkového stavu je civilný súd oprávnený zisťovať a posudzovať celý skutkový základ uplatňovaného nároku, hoci tento z hľadiska právneho posúdenia skutkových okolností zasahuje do oboru trestného práva. Toto oprávnenie civilného súdu korešponduje aj s ust. § 7 OSP. Odvolací súd ďalej poukázal na judikované rozhodnutia R 27/1977, R 22/1979, podľa ktorých výrok trestného rozsudku nerieši rozsah a výšku škody ani vtedy, ak je táto výška kvalifikačným momentom resp. pojmovým znakom trestného činu a ak sa v občianskom súdnom konaní touto časťou trestného rozsudku „civilné súdy“ necítia byť viazané, tak takýto postup treba považovať za správny, pretože nie je v rozpore s požiadavkou vyjadrenou v ust. § 135 ods. 1 OSP. Skutočnosť, že súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný podľa § 135 ods. 1 OSP výškou škody, vychádza aj z toho, že v rámci občianskeho súdneho konania musia byť podľa potreby vykonané ďalšie dôkazy k zisteniu skutkového stavu veci viažuceho sa nielen k výške škody, ale aj k škode ako takej. Ďalej odvolací súd poukazoval tiež na to, že žalovaný T. M. pri uzavretí zmluvného vzťahu so žalobcom vystupoval ako konateľ spoločnosti S., s.r.o. a z titulu takéhoto konania ako štatutárneho orgánu nastali právne dôsledky pre spoločnosť S., s.r.o. V konaní žalovaného ako konateľa spoločnosti S., s.r.o. odvolací súd nezistil také konanie, resp. porušenie záväzkov či povinností, výsledkom ktorého by bola škoda uplatnená žalobcom. Odvolací súd preto zhodne so závermi súdu prvého stupňa konštatoval, že na strane žalobcu existujúca pohľadávka vo výške 60.000,- Sk proti spoločnosti S., s.r.o. podľa právoplatného rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 15Cb/301/2005 – 75 zo dňa 13.11.2006 nemohla byť pretransformovaná do nároku žalobcu na náhradu škody proti žalovanému, keďže táto pohľadávka žalobcu má svoj skutkový základ v ukončenom zmluvnom vzťahu so spoločnosťou S., s.r.o. Výrok podľa § 238 ods. 3 OSP (pripustenie dovolania) odvolací súd

odôvodnil tým, že podľa jeho názoru ide v celom rozsahu o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, v súvislosti s vystupovaním žalovaného ako konateľa spoločnosti S., s.r.o., za existencie právoplatných súdnych rozhodnutí, a to rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 15Cb/301/2005 – 75 zo dňa 13.11.2006, ktorým bola žalovaná spoločnosť S., s.r.o. zaviazaná zaplatiť žalobcovi istinu 60 000 Sk s príslušenstvom vrátane náhrady trov konania a popri tomto rozsudku existujúcemu rozhodnutiu, rovnako právoplatnému, a to rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 12T/122/2007 – 73 zo dňa 08.02.2008, ktorým bol konateľ spoločnosti S., s.r.o., T. M., nar. X., uznaný vinným z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, 2 Trestného zákona. K odvolateľom namietanému postupu prvostupňového súdu, ktorý aj napriek tomu, že nedošlo k zmene skutkových okolností oproti podanej žalobe, tejto najskôr platobným rozkazom vyhovel a následne ju napadnutým rozsudkom zamietol, odvolací súd uviedol, že je potrebné, aby súd prvého stupňa pri rozhodovaní v skrátanom konaní a vydávaní platobného rozkazu venoval takémuto postupu náležitú pozornosť, to znamená, aby posudzoval, či je možné takto uplatnenému nároku žalobcu vyhovieť. Ak sa tým aj súd prvého stupňa dôsledne neriadil, neznamená to však, že by v rámci ďalšieho konania nebol oprávnený posudzovať dôvodnosť žalobcovho nároku.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, ktoré odôvodnil dovolacími dôvodmi podľa § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ OSP. Konanie pred odvolacím súdom trpí podľa dovolateľa vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Táto iná vada (odlišná od vád uvedených v § 237 OSP) spočíva podľa dovolateľa v tom, že odvolací súd nezisťoval rozhodné skutočnosti uvádzané žalobcom v návrhu, ako aj v odvolaní, a to, že v trestnom konaní bol žalovaný uznaný za vinného, že uznal výšku škody a zaviazal sa ju žalobcovi – poškodenému uhradiť ako fyzická osoba (vid' záznam z prípravného konania – výsluch podozrivého M.), čím došlo podľa Občianskeho zákonníka buď k prevzatiu záväzku alebo k pristúpeniu k dlhu dlžníka S., s.r.o., s ktorým žalobca súhlasil. Ďalej dovolateľ vyčítal odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukázal na to, že podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp.zn. 2Cdo 21/99, ak odvolací súd nešpecifikoval vo výroku konkrétne právne otázky, pre ktoré dovolanie pripúšťa (čo je aj prípad dovolaním napadnutého rozsudku), možno z toho vyvodit', že celému svojmu rozhodnutiu pripisoval z právneho hľadiska zásadný význam, a preto je dovolateľ oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Konkrétne v rámci nesprávneho právneho posúdenia veci, dovolateľ

odvolaciemu súdu vyčítal, že na posúdenie nároku žalobcu a jeho právneho vzťahu so žalovaným použil namiesto Občianskeho zákonníka Obchodný zákonník, že nesprávne skúmal tvrdenia žalobcu o titule k náhrade škody, že neskúmal vyhlásenia žalovaného v trestnom konaní o náhrade škody žalobcovi, resp. nezabezpečil jeho výsluch, napriek tomu, že išlo o právne významnú skutočnosť pre objasnenie prístupu žalovaného k náhrade škody a následne vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávny podľa dovolateľa je tiež právny názor odvolacieho súdu o tom, že nemohlo dôjsť k transformácii nároku voči spoločnosti S. s.r.o. na nárok na náhradu škody voči žalovanému. Poukázal na to, že túto skutočnosť ako žalobca nikdy netvrdil. Žalobca podal voči žalovanému trestné oznámenie za to, že mu žalovaný ako konateľ S. s.r.o. spôsobil škodu trestným činom. Podľa názoru dovolateľa tu ide o dva odlišné nároky, keď v občianskoprávnom konaní bola zaviazaná spoločnosť S. s.r.o. podľa predpisov Občianskeho zákonníka vrátiť žalobcovi prijatú zálohu 60 000 Sk na dielo, ktoré nikdy nedodala a v trestnom konaní bolo žalovanému konateľovi S. s.r.o., t.j. občanovi, preukázané spáchanie trestného činu podvodu tým, že pod príslubom vykonať dielo spoločnosťou S. s.r.o., vylákal od žalobcu zálohu 60 000 Sk, ktorú mu nevrátil. Túto výšku spôsobenej škody žalovaný v trestnom konaní preukázateľne uznal, preto ho súd za toto konanie odsúdil s tým, že náhradu škody mal priznať občianskoprávny súd. Dovolateľ vyjadril presvedčenie, že ako žalobca v občianskoprávnom konaní, v spojení s odsudzujúcim trestným rozsudkom, preukázal súdu všetky základné náležitosti vzniku práva na náhradu škody. Poukázal tiež na to, že až doposiaľ mu žalovaný ani spoločnosť S. s.r.o. z uplatňovaných súm nič neuhradili a S. s.r.o. sa navyše pokúsila o výmaz z Obchodného registra bez likvidácie a bez splatenia svojich záväzkov a záverečnej daňovej kontroly. Na základe uvedeného skutkového a právneho stavu dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa tak, že žalovaného zaviaže zaplatiť žalobcovi 2.819,97 eur so 6 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.991,64 eur od 16.06.2005 do zaplatenia a nahradiť trovy prvostupňového, odvolacieho aj dovolacieho konania. Súčasne navrhol, aby dovolací súd vo svojom odôvodnení zaujal zjednocovacie právne stanovisko k dovolacej otázke žalobcu: „Je možné v občianskoprávnom konaní zaviazať žalovaného - konateľa s.r.o. na náhradu škody, na ktorú bol odkázaný žalobca - poškodený v trestnom konaní, v ktorom bol právoplatne odsúdený žalovaný za spôsobenie škody žalobcovi?“

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 OSP) rozhodol o dovolaní žalobcu pôvodne rozsudkom č.k. 1Obdo/29/2010 – 105 zo dňa 16.11.2010 tak, že

dovolanie podľa § 243b ods. 1 OSP zamietol. Dovolaním napadnuté rozhodnutie vyhodnotil ako vecne správne. Pokiaľ ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, pre ktoré odvolací súd pripustil dovolanie podľa § 239 ods. 2 písm. a/ OSP, k tomu dovolací súd uviedol, že odôvodnenie odvolacieho súdu nasvedčuje tomu, že uvádzaná neistota v riešení otázky vystupovania žalovaného vo veci zo zreteľa právoplatného rozsudku trestného súdu (t.j. rozsudku č.k. 12T/122/2007 – 73 zo dňa 08.02.2008) vyplývala z nerozlíšenia skutočností, o ktorých tento súd rozhodol právoplatne a o ktorých právoplatne nerozhodol. Trestný súd právoplatne rozhodol o tom, že žalovaný (v trestnej veci obvinený) spáchal trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 2 Trestného zákona účinného do 31.12.2005. Právoplatné je tiež rozhodnutie o treste a o tom, že poškodený Ing. K. R. sa so svojim nárokom na náhradu škody odkazuje na občianske súdne konanie. Za záväzné však podľa názoru dovolacieho súdu nemožno považovať rozhodnutie trestného súdu o tom, že Ing. R. konaním odsúdeného škodu vôbec utrpel a že ju utrpel vo výške, ktorú si uplatnil v rozhodovanej občianskoprávnej veci. Návrhom otázky, ktorú žalobca formuloval vo svojom dovolaní, sa dovolací súd nezaoberal, čo odôvodnil tým, že odvolací súd jasne uviedol rozhodnutie, pre ktoré pripustil dovolanie. K námietke dovolateľa, že odvolací súd neskúmal vyhlásenie žalovaného v trestnom konaní, resp. nezabezpečil jeho výsluch, dovolací súd uviedol, že v odvolacom konaní mohol súd vziať do úvahy len tie skutočnosti a dôkazy, ktoré žalobca uviedol v žalobe a na pojednávaní pred súdom prvého stupňa dňa 25.05.2009, pretože žalobca nepreukázal existenciu niektorého z dôvodov taxatívne uvedených v § 205a ods. 1 písm. a/ až d/ OSP. O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 OSP v spojení s § 243b ods. 5 OSP tak, že úspešnému žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko mu žiadne trovy nevznikli.

Tento rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 1Obdo/29/2009 – 105 zo dňa 16.11.2010 bol zrušený nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 269/2011 – 55 zo dňa 23.11.2011 a vec bola vrátená NS SR na ďalšie konanie. Ústavný súd rozhodol, že predmetným rozsudkom bolo porušené základné právo Ing. K. R. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd sa stotožnil s názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého podstatnou pre rozhodnutie vo veci konania o náhradu škody, bolo posúdenie otázky, v akom rozsahu boli súdy, zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci, viazané závermi rozsudku okresného súdu z 8. februára 2008, t.j. otázka aplikácie § 135 OSP. Dovolaciemu súdu však vytýkal, že použil gramatický výklad § 135 OSP, ktorý v konečnom dôsledku viedol

k nerešpektovaniu záverov právoplatného trestného rozsudku okresného súdu z 8. februára 2008, čo je v rozpore s princípom právnej istoty. Najvyšší súd sa v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia nevyrovnal so skutočnosťou, že zákonným znakom skutkovej podstaty trestného činu sprenevery je „spôsobenie škody na cudzom majetku“ a jediným skutkom, ktorý bol predmetom rozhodovania pred okresným súdom v rámci trestného konania vedeného pod sp.zn. 12T 122/2007, bol skutok týkajúci sa disponovania s peniazmi zo zmluvy uzavretej medzi sťažovateľom a odsúdeným ako konateľom spoločnosti S. s.r.o. Z právnej kvalifikácie skutku, ako aj zo skutkovej vety rozsudku okresného súdu z 08. februára 2008 vyplýva, že v dôsledku trestného činu sprenevery odsúdeného došlo u sťažovateľa ako poškodeného k spôsobeniu škody. Podľa ústavného súdu, gramatický výklad § 135 OSP, použitý v rozsudku najvyššieho súdu zo 16. novembra 2010, nemožno považovať za ústavne konformné aplikovanie tohto ustanovenia na zistený skutkový stav. V predmetnej veci si ústavne súladný výklad uvedeného ustanovenia vyžaduje, aby súdy zúčastnené na rozhodovaní o nej, boli viazané odsudzujúcim rozsudkom okresného súdu z 08. februára 2008 vo vzťahu ku všetkým skutočnostiam, ktoré boli podmienkou odsúdenia a okresným súdom boli zistené, čo platí aj o zistení vzniku škody u poškodeného sťažovateľa v dôsledku protiprávneho konania odsúdeného. Vzhľadom na uvedené, ústavný súd konštatoval, že rozsah viazanosti všeobecného súdu rozsudkom vydaným v trestnom konaní pri rozhodovaní v občianskom súdnom konaní v prípadoch, v ktorých sa zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu zhodujú s okolnosťami relevantnými, resp. podstatnými pre rozhodnutie v občianskoprávnom konaní, nemožno obmedziť len na závery o protiprávnom konaní, t.j. o spáchaní trestného činu a o tom, kto ho spáchal. Podľa ústavného súdu, výklad § 135 OSP, ktorý v predmetnej veci použil najvyšší súd, vedie tiež k narušeniu princípu práva na spravodlivý proces, keďže znemožňuje poškodenému, ktorý bol so svojím nárokom na náhradu škody odkázaný na jeho uplatnenie v rámci občianskoprávneho konania, aby sa ho úspešne dovolal, napriek existencii právoplatného rozsudku vydaného v trestnom konaní, v ktorom bola jeho škoda uznaná a konštatovaná. Ústavný súd v tejto súvislosti poukázal na to, že právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v rozsudku zo 16. novembra 2010 bol prekonaný aj samotnou judikatúrou najvyššieho súdu (napr. rozsudok najvyššieho súdu sp.zn. 2Cz 16/1992 z 29. apríla 1992 uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 35/1993).

Podľa § 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Zb. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, ak

Ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom Ústavného súdu.

Súd viazaný právnym názorom Ústavného súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky opätovne prejednal dovolanie žalobcu a dospel k záveru, že dovolaním napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline je potrebné zrušiť podľa § 243b ods. 2 OSP, to znamená preto, že v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia nebol dostatočne zistený skutkový stav veci. Nakoľko rovnakými nedostatkami trpí aj prvostupňový rozsudok, dovolací súd v súlade s § 243b ods. 3 OSP zrušil nielen rozsudok odvolacieho súdu, ale aj rozsudok súdu prvého stupňa a vec vrátil Okresnému súdu Martin na ďalšie konanie. Súdny zúčastnené na rozhodovaní pochybili v tom, že v rozpore s § 135 ods. 1 OSP sa necítili byť viazané právoplatným rozsudkom Okresného súdu Martin č.k. 12T/122/2007 – 73 zo dňa 08.02.2008, a to nielen pokiaľ ide o výšku škody, ale aj pokiaľ ide o vznik, resp. spôsobenie škody ako základného predpokladu zodpovednosti za škodu. Z nálezu Ústavného súdu vyplýva, že pokiaľ je znakom skutkovej podstaty trestného činu, za ktorý bol žalovaný účastník právoplatne odsúdený, „spôsobenie škody na cudzom majetku“, potom si súd rozhodujúci o žalobe poškodeného, ktorý bol so svojim nárokom na náhradu škody spôsobenej takýmto trestným činom odkázaný na občianskoprávne konanie, nemôže vytvoriť vlastný názor na to, či žalobcovi bola trestným činom spôsobená škoda a kto ju spôsobil. Ústavne konformný výklad § 135 ods. 1 OSP totiž vyžaduje, aby súd rozhodujúci v občianskoprávnom konaní o náhrade škody spôsobenej trestným činom, bol viazaný právoplatným odsudzujúcim rozsudkom trestného súdu (jeho výrokovou časťou), a to vo vzťahu ku všetkým skutočnostiam, ktoré boli podmienkou odsúdenia páchatel'a za tento trestný čin. Zodpovednosť škodcu za škodu spôsobenú trestným činom treba potom posudzovať v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Na druhej strane však stále platí (ako na to v odôvodnení svojho rozhodnutia poukazoval odvolací súd), že občianskoprávny súd nie je viazaný výškou škody, aj keby bola vo výroku trestného rozsudku presne vyčíslená. Vyplýva to z toho, že v trestnom konaní sa výška škody spravidla nezisťuje presne, s výnimkou prípadov, keď trestný súd rozhoduje aj o nároku poškodeného na náhradu škody podľa § 287 Trestného poriadku (pozri tiež R 47/1954, R 27/1997, R 22/1979). V prejednávanej veci navyše trestný súd iba schvaľoval dohodu o vine a treste, pre ktoré konanie je typický

podstatne nižší rozsah dokazovania ako pri štandardnom formalizovanom trestnom procese. Pokiaľ teda súd v trestnom konaní právoplatne rozhodol o tom, že T. M. konaním opísaným v skutkovej vete výrokovej časti rozsudku zo dňa 08.02.2008 spôsobil Ing. K. R. škodu na majetku najmenej v sume 60.000,- Sk, mali byť súdy zúčastnené na rozhodovaní o žalobe poškodeného Ing. R. týmto viazané a nárok žalobcu na náhradu škody voči žalovanému považovať čo do základu za preukázaný. Prípadné dokazovanie mali potom viesť iba ohľadom výšky náhrady škody.

Pokiaľ ide o požiadavku dovolateľa, aby dovolací súd zaujal zjednocujúce stanovisko k ním navrhovanej otázke zásadného právneho významu, dovolací súd poukazuje na to, že „otázka zásadného právneho významu“, pre ktorú sa pripúšťa dovolanie je záležitosťou právneho posúdenia veci, ktoré prináleží výhradne súdu. Možnosť odvolacieho súdu, pripustiť proti svojmu rozhodnutiu dovolanie, nie je viazaná na návrh účastníka. Odvolateľ samozrejme môže odvolaciemu súdu navrhnúť, aby v prípade, že potvrdí odvolaním napadnuté rozhodnutie, pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie a navrhnúť aj znenie otázky, na ktorú by mal dať dovolací súd odpoveď. Súd rozhodujúci o odvolaní však nie je takýmto návrhom viazaný v tom zmysle, že by ho musel akceptovať alebo sa s ním vysporiadať a ak aj dovolanie pripustí, nie je povinný sa stotožniť s návrhom otázky. Pokiaľ teda dovolací súd pripustil dovolanie, avšak sformuloval otázku inú, ako navrhoval odvolateľ, nemožno to považovať za jeho vadný procesný postup, majúci za následok nesprávne rozhodnutie. Na otázku dovolateľa dal odpoveď Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze, z ktorého vyplýva, že žalovaný nielen že môže, ale v zásade musí byť zaviazaný v občianskoprávnom konaní na náhradu škody spôsobenej trestným činom, ak existuje právoplatný rozsudok vydaný v trestnom konaní, ktorým bol žalovaný odsúdený za trestný čin, ktorého znakom skutkovej podstaty je „spôsobenie škody inému“ a poškodený bol so svojím riadne uplatneným nárokom odkázaný na občianskoprávne konanie. Skutočnosť, že žalovaný spáchal trestný čin ako konateľ (čiže štatutárny orgán) spoločnosti s ručením obmedzeným (právnickej osoby) je z tohto pohľadu právne bezvýznamná, rovnako tak aj existencia ďalšieho právoplatného rozsudku súdu vydaného v občianskom súdnom konaní, ktorým bola táto obchodná spoločnosť zviazaná na plnenie v prospech žalobcu z titulu porušenia zmluvnej povinnosti.

V novom konaní je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (druhá veta § 243d ods. 1 OSP). Jeho úlohou bude posúdiť, v akom rozsahu je nárok žalobcu na náhradu škody voči žalovanému dôvodný, vykonať k tomu potrebné dokazovanie a znova

vo veci rozhodnúť a svoje rozhodnutie riadne odôvodniť v zmysle § 157 ods. 2 OSP. Súd prvého stupňa by tiež mal zväžiť zastúpenie žalovaného v konaní opatrovníkom Mestom M., ktoré evidentne neplní svoj účel. V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách prvostupňového, odvolacieho a dovolacieho konania (posledná veta § 243d ods. 1 OSP).

Dovolací súd rozhodol v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 17. mája 2012

JUDr. Štefan Šatka, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mária Némethová